

2 ТРИ З ПОЛОВИНОЮ СПОСОБИ НІЧОГО НЕ РОБИТИ
Які заходи (не) вживає влада для допомоги тим, хто втратив житло в окупації

4 ТВОРЧІ КРАЛІ
Майстрині з Донеччини створили у Луцьку простір, який об'єднує

5 ЗНАК МАРІУПОЛЯ
ХарБарБонд як «Бітлз» українського андеграунду

6 БАНКІВСЬКИЙ ФІНМОНІТОРИНГ
Чи варто боятися переказів на картку?

8 ОБИРАЮ ЖИТИ СЬОГОДНІ

СХІД NOW

№7 (48)

червень 2025

БЕРЕГІНЯ
МАРИУПОЛЬСЬКА
АСОЦІАЦІЯ ЖІНОК

БЕЗОПЛАТНО

РЕДАКЦІЙНЕ

СМАК ПЕРЕМОГ ЩОДЕННИХ

Ми зустрічаємо чергове літо виснаженими, випаленими, зів'ялими морально та фізично. Аж ось визрівають на нашому чи сусідньому городі, на балконах чи на підвіконнях перші врожаї – й загоряється наше внутрішнє сонце, а настрої підносяться до небес.

Це – про збережену нормальність, про рутину, що рятує, про спробу зростити життя там, де воно подекуди ледь тримається, бо наче несила починати все спочатку.

Як писав Рей Бредбері: «Життя треба любити не за те, що воно легке, а за те, що воно є». Можна втомлюватися, втрачати орієнтири, навіть скиглити час від часу – але потім все одно піти полити кущ, підв'язати паросток, зірвати нарешті стиглий плід, який виблискує на сонці рожевими боками.

Коли нічого не залежить від тебе у великому масштабі, ти обираєш масштаб малий, домашній. І в ньому віднаходиш спокій та впевненість, які долають розпач і зневіру.

Саме в такій системі координат живе редакція «Схід NOW», надихаючись простими, справжніми, стиглими, як ці помідори, історіями. Сподіваємося, що вони надихнуть і вас, дорогі читачі.

Нагадуємо, що газета «Схід NOW» створена переселенцями зі Сходу для переселенців зі Сходу завдяки підтримці платників податків Німеччини. Двічі на місяць ми зустрічаємося з вами у наших переселенських справах, а щодня – чекаємо ваших відгуків та пропозицій щодо тем публікацій на редакційну пошту eastnowred@gmail.com або через сайт shidnow.com.ua.

Разом ми зможемо більше!

Фото: Наталя ПОКОЛЕНКО

ЦІКАВЕ

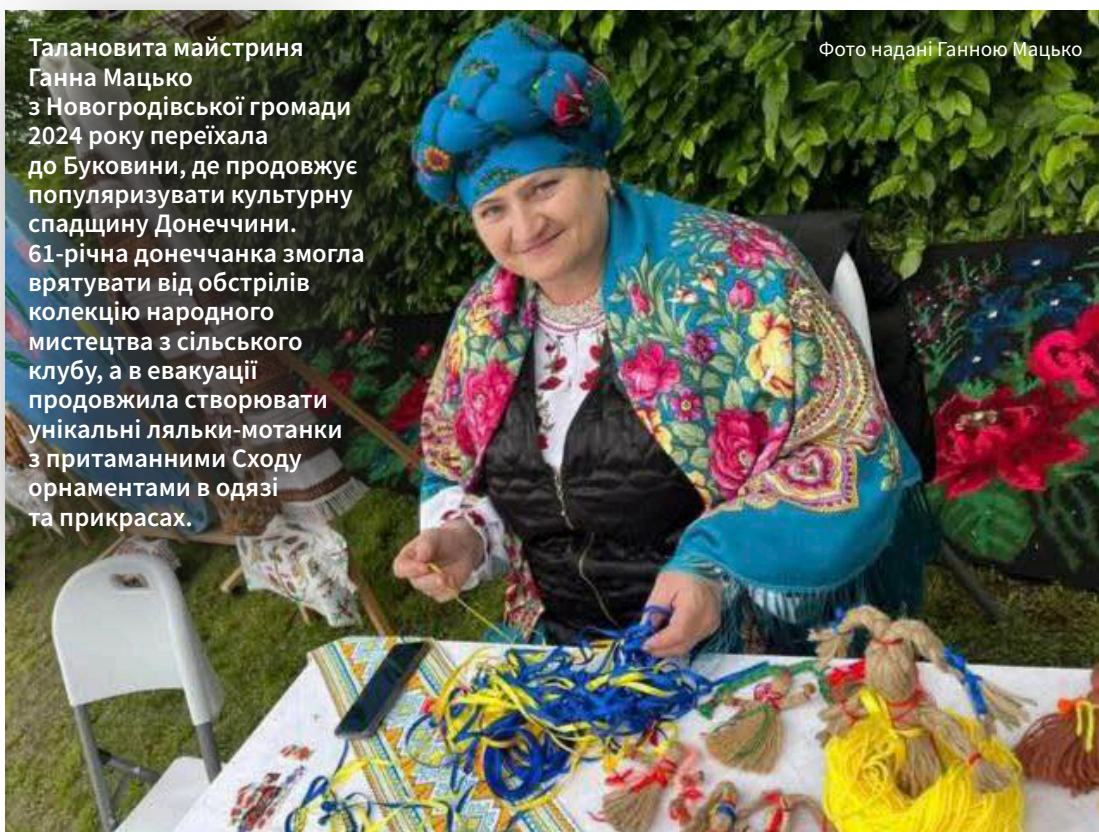

Фото надані Ганною Мацько

Талановита майстриня Ганна Мацько з Новоградівської громади 2024 року переїхала до Буковини, де продовжує популяризувати культурну спадщину Донеччини. 61-річна донеччанка змогла врятувати від обстрілів колекцію народного мистецтва з сільського клубу, а в евакуації продовжила створювати унікальні ляльки-мотанки з притаманними Сходу орнаментами в одязі та прикрасах.

З НИТКИ – ПАМ'ЯТЬ, З ПОПЕЛУ – КРАСА

ЯК ГОСПОДАРСЬКА ЩІТКА СТАЛА ДУШЕЮ ЛЯЛЬКИ

Шлях Ганни Мацько до самотнього мистецтва лялькарства розпочався 2011 року, коли вона очолила сільський клуб у Миколаївці. Шукаючи різні підходи для занять з дітьми, жінка вирішила зупинитись на створенні ляльки-мотанки.

– Мене захопила її історія, її символізм, можливість передати через цей простий, на

перший погляд, предмет цілий всесвіт української душі, – згадує майстриня.

Своєрідною «родзинкою» мотанок від пані Ганни стала їхня основа – звичайна господарська щітка. Вона пробувала різні матеріали, поки не зрозуміла – саме з щітки виходить кожного разу унікальна лялька, зі своїм обличчям, душею і навіть статуєю. ▶

Закінчення на стор.3

ЧИТОМЕ

РОЗІГРУЄМО «ТИГРОЛОВІВ»

Переможцем попереднього книжкового розіграшу від «Схід NOW» став Руслан Лилик з Києва. Інтерв'ю з ним буде наступного числа, а поки оголошуємо новий лот – роман Івана Багряного «Тигролови». Переможця визначимо на День Української Державності 15 липня.

Це книга про волю, яка сильніша за страх, і про серце, яке не скоряється. «Тигролови» вийшли друком на Заході в той час, як літератори СРСР творили міф про щасливу дійсність, вимушені працювати на догуду комуністичній ідеології. З кожної сторінки роману дивиться на читача історія знищення українського народу. І кожна сторінка запевняє, що такий народ знищити неможливо.

Водночас автор органічно поєднує сувору правду життя із захопливим сюжетом. Оповідь про пригоди збіглого політв'язня Григорія Многогрішного у тайзі читається на одному диханні.

Хочете поринути в цю історію? Для участі в розіграші треба всього лише підписатися на нашу фейсбук-сторінку facebook.com/shid.now/ і слідкувати за інформацією у стрічці.

АКТУАЛЬНЕ

ЗАКОН НЕ ДЛЯ ВСІХ

В лютому 2023 року Верховна Рада ухвалила Закон №7198 про створення державного реєстру пошкодженого та зруйнованого внаслідок вторгнення РФ в Україну житла та порядок компенсації за нього. Закон не поширюється на об'єкти, які на дату запровадження воєнного стану перебували на тимчасово окупованих територіях.

Цей Закон вступив у дію в травні 2023 року та почав виконуватися в серпні. Українцям, чие майно залишилося на тимчасово окупованих територіях, пообіцяли почати виплачувати компенсації (або хоча б просто приймати заявки на компенсації) в жовтні 2023-го. Потім обіцяли в листопаді і грудні. Потім – навесні 2024-го. Потім перестали обіцяти.

Станом на зараз Закон, який мав би допомогти переселенцям з окупованих територій розпочати своє життя на новому місці, досі не працює в повній мірі. Він поширюється лише на деокуповані території України.

Громадяни, яким пощастило повернутися додому на звільнені території, отримують від держави або житловий сертифікат, що підтверджує гарантії держави фінансувати придбання житла (у тому числі збудованого в майбутньому) в межах певної суми, або грошову компенсацію. Така грошова компенсація нараховується у спеціальному режимі для фінансування будівництва для власників пошкоджених або зруйнованих приватних будинків.

Ані власники нерухомості, що залишилася або була зруйнована в окупації, ані власники майна на територіях, окупованих з 2014 року, права на отримання компенсації не мають.

Закон цієї категорії громадян не обмежував у своїх правах спеціально, проте механізми призначення компенсацій у ньому прописані так, що вони є неможливими для ТОТ.

Справа в тому, що для призначення компенсацій місцеві громади мають створити комісії, які повинні виїхати за адресою розташування об'єкта нерухомості і встановити факт руйнації або ступінь пошкодження. На ТОТ або на лінії фронту члени комісії виїхати не можуть, тому і призначити компенсацію – не в змозі.

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ

Навесні 2023 року влада започаткувала експеримент у Мелітополі. В рамках пілотного проекту уряд дозволив приймати заяви на компенсацію зруйнованого житла в окупації на підставі супутникових знімків, які можуть довести факт повної руйнації будинку.

В Мелітополі кількість зруйнованих будинків невелика, вирішили в уряді, тому там легше буде провести апробацію методики.

Пілотний проект тривав три місяці. За цей період уряд прийняв 10 заяв. Олена Шуляк, депутатка Верховної Ради від «Слуг народу», голова Комі-

Фото: Марина ЗАЛЕВСЬКА

ТРИ З ПОЛОВИНОЮ СПОСОБИ НІЧОГО НЕ РОБИТИ

Які заходи (не) вживає влада для допомоги тим, хто втратив житло в окупації

тету ВР з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, підтвердила успішність мелітопольського експерименту.

– На сьогодні немає жодних причин, чому не можна розповсюдити цей експеримент і на інші окуповані міста України, в тому числі Маріуполь та Бахмут. Немає нічого, що технічно не дозволяло б розповсюдити цей експеримент на всі постраждалі міста України. Але уряд не ухвалює відповідного рішення, – сказала Олена Шуляк під час спілкування з регіональними журналістами на початку цього року.

В червні, під час виступу на «Національній платформі стійкості та згуртованості», Олена Шуляк вкотре наголосила: немає причин для того, щоб не поширити мелітопольський експеримент на всі окуповані території.

– Сучасні засоби технічного зв'язку дозволяють точно встановлювати, коли було влучання, в якому стані будівля після влучання, точну адресу житлового помешкання. Напевно, за допомогою супутникових знімків ми не можемо виплачувати компенсації за пошкоджене житло, але за зруйноване – можемо, – наголосила народна депутатка.

ЗАКОН №11161

Однак в умовах «реалій на землі» з'ясувалося, що мелітопольський експеримент не є універсальним, бо допомогти він може далеко не всім власникам майна в окупації.

– Подивіться на Святогірську громаду. Ми розглядали там супутникові знімки. І там є можливість зіставити їх з реальною ситуацією. Побачили ось що: дивись на знімок будинку у Святогірську зверху – цілесенький будиночок стоїть, а заходиш всередину – а він випалений весь. Його тільки демонтувати, бо ремонтувати там нема чого, – пояснив на зустрічі з громадами сходу України народний депутат від «Європейської солідарності» Артур Герасимов.

Крім того, за більше ніж три роки окупації росіяни встигли побудувати на місці деяких зруйнованих та демонтованих будівель нові дома. Тож довести в такому випадку факт руйнації за допомогою супутникових знімків також неможливо.

Тому в травні минулого року група з 20 депутатів (Артур Герасимов і депутати ще із трьох фракцій ВР) після до-

вгих консультацій з організаціями переселенців розробили і внесли до парламенту новий законопроект, який дозволяє вирішити питання з компенсаціями за зруйноване майно для всіх без виключення мешканців окупованих територій. Згідно з ним, під компенсації підпадає будь-яке житло, навіть вціліле, якщо воно залишилося в окупації.

В грудні 2024 року цей законопроект під номером 11161 ухвалила Верховна Рада. Ось основні пункти закону:

♦ Відмовитися від необхідності фото- та відео фіксації руйнувань, взагалі від будь-яких комісійних обстежень нерухомості, яка залишилася на окупованих територіях або на лінії фронту.

♦ Визнати всі без виключення будинки, квартири, гаражі, які знаходяться на окупованій території або в зоні бойових дій, такими, що втрачені. Логіка така: яка різниця, чи вціліло житло, чи ні, якщо людина все

Український уряд розпочав роботу над черговою новою програмою для переселенців, які втратили (залишили) житло на окупованій або прифронтовій території. Це вже третє за рахунком рішення, яке готується для розв'язання проблеми із житлом для ВПО. Крім того, в Верховній Раді зареєстровані зміни до вже діючого закону, які також у разі ухвалення мають ліквідувати нерівність доступу до компенсацій, яка існує зараз. Три з половиною програми, але мільйони людей, які втратили житло через окупацію своїх міст і селищ, залишаються без допомоги від держави. Газета «Схід NOW» розбиралася, що в цьому питанні відбувається зараз і чого очікувати.

одно не може ним скористатися. Тому держава визнає право кожної людини, житло якої недоступне, на компенсацію.

♦ Родина, яка погоджується на компенсацію, віддає майнові права на житло, що знаходиться на окупованих територіях або в зоні бойових дій, державі.

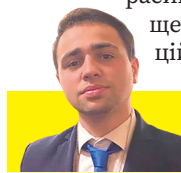
Закон ухвалений, але станом на червень 2025 року все ще не вступив у дію, через те що президент України досі не наклав на нього свою резолюцію.

Замість того, щоб дочекатися й нарешті розпочати втілювати Закон, у підтримку якого виходили ВПО по всій країні, уряд розпочав працювати над новою програмою для переселенців з ТОТ.

ЗАМІСТЬ КОМПЕНСАЦІЇ – ВНЕСОК НА ІПОТЕКУ

Ця нова програма – якщо вона буде ухвалена – передбачає надання ВПО житлових ваучерів, які можна буде використати на придбання житла, як перший внесок за іпотекою, або для погашення іпотечного кредиту.

– Наразі рішення ще не ухвалене, але переговори між урядом та Світовим банком йдуть повним ходом, – заявив голова спеціальної депутатської комісії з питань захисту ВПО Павло Фролов. – Парламентська ТСК захисту прав ВПО всіляко підтримує цю ініціативу урядовців, яка встановлює справедливість та розширює механізм надання компенсацій українцям, житло яких знаходиться на ТОТ.

Аркадій ПЕТРОСЯН, голова Асоціації молодих ВПО України:

– Ми вітаємо будь-які ініціативи, які направлені на покращення життя переселенців. Але у нас вже є механізм вирішення проблеми житла, що залишилося в окупації та на лінії фронту.

Наші активісти з різних міст Донецької області виходили під Верховну Раду, вимагаючи від влади ухвалення потрібного для ВПО рішення. Президент зобов'язаний підписати Закон №11161, ухвалений Верховною Радою практично одногосло.

Якщо уряд, президент вважають, що у нас немає грошей на реалізацію цього Закону, то вони мають пріоритетувати перелік осіб, яким в першу чергу буде виплачуватися компенсація, а не відкладати Закон на невизначений час.

АКТУАЛЬНЕ

Не зовсім зрозумілий сенс повідомлення Павла Фролова щодо участі у новій програмі Світового банку – Світовий банк вже зараз фінансує програму «Відновлення, тобто і так бере участь у фінансуванні допомоги переселенцям.

Окрім того, що ця програма розроблена на користь забудовників, поки більше нічого не ясно. Яким чином, наприклад, вона допоможе переселенцям-пенсіонерам, чий вік не дозволить брати іпотечний кредит? На які кошти ВПО мають робити ремонт у придбаних за іпотеку квартирах на первинному ринку, які здаються у «голому» стані: стіни, стяжка підлоги та розводка?

– Від імені Асоціації молодих ВПО України я заявляю – ми проти вигадання велосипедів там, де потрібно просто поставити підпис і почати виконувати вже ухвалений Верховною Радою Закон №11161, – каже голова організації Аркадій Петросян в коментарі для «Схід NOW».

Асоціація молодих ВПО системно боролася за ухвалення цього закону: брала участь у розробці законопроекту, організувала роботу збору 25 073 паперових підписів, які були передані до Верховної Ради України перед другим читанням, після ухвалення Закону парламентом ініціювала петицію до президента з вимогою його підписати, яку підтримали понад 25 505 людей.

БІЛЬШЕ ЗАКОНІВ, ХОРОШИХ І РІЗНИХ

Окрім вже ухвалених законів щодо допомоги власникам майна на окупованих територіях, депутатський корпус генерує й інші законопроекти, які частково дублюють один одного, а частково – доповнюють.

Законопроект №11444. Пропозиція депутатів: якщо 70% житла в населеному пункті зруйновано, то не потрібні додаткові комісії та обстеження для встановлення факту руйнації або пошкодження.

Також законотворці пропонують звільнити власників сертифікатів від сплати податку у Пенсійний фонд.

Грошовим сертифікатом можна не тільки сплачувати перший внесок по іпотеці, а і гасити залишок суми по іпотечному кредитуванню.

Законопроект №13136. Пропозиція депутатів: скасувати дискримінаційні норми, поширити дію Закону про компенсацію майна на окуповані з 2014 року території, користуючись результатами мелітопольського експерименту.

Всі ці закони, які вже ухвалені, законопроекти, які реєструються у Верховній Раді, а також програми, які розробляються урядом – змістовні, корисні та важливі. Але всі вони мають один спільний недолік – вони не працюють. Переселенці з окупованих територій, які втратили найбільше, не отримують допомоги від держави. І ця несправедливість щодня посилює розрив у суспільстві, якого ще не було три роки тому. **CN**

Ганна САВЧЕНКО

ЦІКАВЕ

З НИТКИ – ПАМ'ЯТЬ, З ПОПЕЛУ – КРАСА

Закінчення. Початок на стор. 1

◀ Так з побутових речей почали з'являтися справжні витвори мистецтва. Перші ляльки були без одягу, тільки з квіткою на голові. Потім майстриня почала їх вдягати, вбрання теж виготовляла самостійно. З початку творчого шляху Ганна створила понад тисячу ляльок!

Створення однієї мотанки – це до восьми годин кропіткої роботи. Від ретельного підбору тканин, ниток, мережива, що часто приносили самі мешканці громади, до останнього вузлика, що закріплює образ, – все робиться з величезною любов'ю та повагою до традиції.

ПОРЯТУНОК ПІД ВОГНЕМ

Остаточо Ганна Мацько разом із чоловіком, донькою та маленькою онукою залишила рідне село Маринівку влітку 2024 року, коли росіяни почали нищити усе навкруги. Виїхали до родичів на Буковину, до села Мамаївці Чернівецької області, прихопивши з собою частину колекції зі Світлиці народного мистецтва, яка роками збиралася при клубі.

Самій їй повертатися нема куди, бо домівки родини Мацько більше нема.

На жаль, врятувати вдалося не все. Доля тієї частини колекції, що залишилася, досі невідома. І цей біль, за словами майстрині, не вщухає.

– Це як втратити частину себе, частину історії свого народу. Але я вірю, що колись ми зможемо й це повернути, – каже Ганна Мацько.

Самій їй повертатися нема куди, бо домівки родини Мацько більше нема.

ВИСТАВКА, ЩО ПРОМОВЛЯЄ ДО СЕРДЕЦЬ

Буковинська земля зустріла з теплом та щирою гостинністю. І це допомогло майстрині опанувати себе та повернутися до

творчості. Бо лялькарство для жінки – це не просто хобі, а спосіб життя, можливість говорити зі світом мовою мистецтва.

Ганна Мацько стала активною учасницею місцевого культурного життя на Буковині. Особливу увагу вона приділяє проведенню майстерок для дітей і дорослих. Вчить створювати мотанки зі шпагату чи мотузки, бо робити зі щітки – то довго як для майстер-класу. Уроки лялькарства вона проводить у шелтері для переселенців у Мамаївській громаді, у хабі «ЯМариуполь» у Чернівцях, під час роботи Музею під відкритим небом.

Вдома жінка співала в народних ансамблях «Маринівські дівчата» та «Смерічка». А тут її запросили співати в місцевому ансамблі в Мамаївцях. Між майстерками і співом знаходить Ганна час й на плетіння сіток для фронту. Займатись цим почала ще на Донеччині, потім долучилася до плетіння сіток та виготовлення окованих свічок з волонтерами на Буковині. Взимку з трикотажної стрічки плетє килимки, аби хлопцям тепліше було сидіти. До посилки обов'язково додають оберег – янгелочка розміром з долоньку.

Кульмінацією творчої діяльності Ганни Мацько на буковинській землі стало відкриття її персональної виставки «З нитки – пам'ять, з попелу – краса» у Чернівецькому обласному художньому музеї.

Проведення персональної виставки на запрошення музею було для авторки робіт безоплатним, проте передбачало дарування мотанок до колекції музею. З організацією допомогла Одарка Кучерява з ГО «Вишиваний дивотвір». Була умова – представити 60 експонатів. Ганна зібрала 60 мотанок та додала до експозиції близько 30 робіт, врятованих зі Світлиці свого клубу в Новогродівській громаді. Це рушники, серветки, ткані килимові доріжки, скатертини та інші вироби народної творчості. Кожен експонат – маленька історія, оберег та символ непереможності Донеччини.

– Для мене було важливо не стільки ляльок показати, скільки розказати, які майстри мешкали на Донеччині, який мальовничий та різнобарвний наш регіон. Я хотіла показати, що Донеччина – це Україна, що там живуть талановиті, працьовиті люди, які бережуть свої традиції.

Відкриття виставки стало справжньою подією у культурному житті Чернівців, бо зібрала чимало поціновувачів народного мистецтва. Вона стала яскравим свідченням того, що справжнє мистецтво здатне єднати людей, зцілювати душевні рани та дарувати надію навіть у найтемніші часи. **CN**

Олена АКУЛОВА

НАДИХАЮЧЕ

Біля їх ятки на будь-якому благодійному ярмарку завжди багато дітей, бо малечі цікаво спробувати сплести яскраву «павутинку»-мандалу з ниток та паличок або власноруч зробити ляльку-мотанку. А ще тут пригощають цукерками та збирають кошти на ЗСУ. Творчий простір «Рукодвійки. Творчі кralі» відкрився в Луцьку п'ять місяців тому, і швидко став знаним не тільки серед переселенців.

ТВОРЧІ КРАЛІ

Майстрині з Донеччини створили у Луцьку простір, який об'єднує

Одна з засновниць, Аліна Андреева, розповідає, що назва «Рукодвійки» була на початку, коли в просторі вони були удвох з Оленою Ярошук. А коли прийшли інші жінки, до назви додалася друга частина – «Творчі кralі». Вони об'єднали тих, хто шукає спілкування, хоче навчитися новому, опанувати техніки психологічного розвантаження за допомогою хендмейду.

– Плетіння, як і в'язання, непогано заспокоює, зменшує тривогу, – каже пані Аліна, пояснюючи, як треба зачепити нитку за паличку, щоб вийшов гарний візерунок «павутинки».

АЛІНА

Свого часу Аліна Андреева потай від батьків забрала документи з технікуму, аби навчатися в училищі на швачку. Згодом вона стала керівницею дитячого театру моди Sharm, відомого не тільки в Часовому Яру, а й поза межами Донеччини. Театр Sharm неодноразово ставав призером міжнародного фестивалю «Текстиль та мода» та міжнародного фестивалю-конкурсу національних культур «Панночка», які до 2014 року проводилися в Донецьку.

У театрі їй доводилося бути і дизайнеркою, і перукаркою, постановницею та режисеркою, шити костюми та писати сценарії театралізованих показів.

– На початку 2000-х зайвих грошей на було. Костюми створювали зі старих речей, які купували у секонд-хендах чи знаходили у бабусиних шафах. Зі старих шуб обрізали штучне хутро, фарбували. Так створювали колекції, – каже Аліна.

У квітні 2022 року жінка святкувала свій день народження в коридорі на розібраному дивані, під канонаду вибухів за вікном. А вже за кілька днів вона була в Луцьку. У Часовому Яру залишилися щент зруйновані квартали і будинок культури, куди жінка ходила щодня більше 20-ти років, та костюмерна театру, з якої не встигли вивезти костюми.

Зараз Аліна Андреева проводить заняття для своїх учнів в онлайн-форматі.

ОЛЕНА

Олена Ярошук народилася на Донеччині, але вчилася й деякий час жила на Волині, в місті Володимирі. 2000 року повернулася в рідне селище Нікольське фаховою вчителькою російською мови.

– Після повернення мене вразило те, що майже ніхто не спілкується українською. Тому

Аліна Андреева та Олена Ярошук

Творчі кralі за роботою

я вирішила це трохи змінити, – розповідає Олена.

Вона закінчила курси вчителів української, і не лише викладала, а й у позашкільний час організовувала святкові заходи та популяризувала вишиванку – Олена, як її мама та бабуся, захоплювалася вишивкою.

Вже три роки Олена намагається забути 24 лютого 2022 року – день, який забрав рідний дім, спокій, роботу. Вже вночі було чутно вибухи, але для прифронтового Приазов'я це здавалося звичним. Про початок повномасштабного вторгнення вона дізналася від водія шкільного автобуса.

Найбільше жінку бентежила невідомість. У Маріуполі разом із родиною жив її старший син, середній – служив у ЗСУ.

З Олена нічого не знала про них, бо не було зв'язку. Вона навіть планувала йти до Маріуполя пішки, але в місто вже не пускали. Шостого березня росіяни окупували Нікольське.

Олена покинула окуповане селище лише восени. У старих кофтах вона вивезла пару власних вишиванок, медалі онуки за призові місця у змаганнях з гімнастики та подарунок сина – чашку з написом «Я люблю Україну».

Вже в Луцьку Олена дізналася про долю старшого сина, який разом із дружиною та дітьми дивом виїхав із Маріуполя незадовго до того, як «прилетіло» в їхній будинок. 86-річну маму Олени вдалося вивезти лише 2024-го через єдиний пішохідний пункт пропуску з Білоруссю. Із собою

літня жінка взяла документи, кішку та сорочки, вишиті ще її мамою, яким більше 100 років.

– Вона їхала в дуже важкому стані, ледь притомна, і єдине, що повторювала: «Моя рідна Україна, моя рідна Україна». А коли вже по приїзду трохи прийшла до тями, то читала вірші Франка і Шевченка. Так вона раділа виїзду з окупації, – розповідає Олена.

Сама вона після переїзду до Луцька теж була у складному психологічному стані, через це й не повернулася на роботу до школи. Третій рік Олена працює в Центрі позашкільної освіти. Крім того, вона отримала другу вищу освіту психолога та вишиває – її вишиті бісером та нитками картини є не лише в Україні, а й в Німеччині та Чехії. Минув-

го року написала грант на створення студії в'язання. Саме тоді захопилася ідеєю безбар'єрної студії, доступної для жінок з інвалідністю, які хочуть в'язати, вишивати, спілкуватися.

ТВОРЧІСТЬ ВРЯТУВАЛА

Аліна Андреева та Олена Ярошук зустрілися в минулому році на проєкті «Нитка єднання – теплий прапор України», коли протягом кількох місяців 636 людей в'язали частинки жовто-блакитного прапора довжиною майже 35 метрів. Разом жінки вирішили відкрити творчий простір, який об'єднає не тільки переселенку, а й місцевих мешканок. І тепер постійно збирають не менше 20-ти жінок різних професій і захоплень.

Власного приміщення у просторі поки немає, тож жінки збираються у будівлі БФ «Робимо добро дітям». Голова благодійного фонду Тетяна Дончева допомагає й матеріалами – нитками, гачками, тканиною, які пересилають благодійники з США. Натомість в Америку їдуть ляльки-мотанки, створені у Луцьку творчими «кralями».

Окрім ляльок та янголяток, тут створюють мандали з ниток, авторські текстильні брошки, які придумала Аліна, зірки з валяної шерсті. А ще шийють, роблять квіти з фоамірану та беруться за все, що цікаво та приносить задоволення. «Творчі кralі» працюють на волонтерських засадах і всі виручені з продажу виробів кошти перераховують на ЗСУ.

– В цей час кожен має щось робити для своєї країни. Якщо ми не можемо бути на фронті, то працюватимемо в тилу. Кожен з нас має стати волонтером на своєму місці, – вважає Олена.

Поїздки з безоплатними майстер-класами з хендмейду по школах та громадах дозволяють майстриням знайомитися з переселенками, які живуть не в місті, а в селах, підтримувати добрим словом чи власним прикладом тих, хто потребує допомоги.

«Рукодвійки» не залишають ідеї знайти для простору власне приміщення та зробити його доступним для людей з інвалідністю. **CN**

Ірина ДІМІТРОВА

НАДИХАЮЧЕ

Три маріупольські художники Володимир Харакоз, Сергій Баранник та Олександр Бондаренко свого часу здійснили в провінційному промисловому місті свого роду культурну революцію. Коли місто ще називали прізвиськом сталініста Жданова, вони разом із такими ж молодими й зухвалими створили мистецьке об'єднання «Маріуполь-87», яке стало першим у соціалістичній Україні перейменуванням на користь історії. Майже пів століття потому з'явився їхній «Знак Маріуполя» як духовна протидія російській ницості.

ВІРНИСТЬ ЮНАЦЬКИМ ІДЕАЛАМ

Всі вони малювали з дитинства, але не всі бачили себе митцями. Володимир Харакоз був студентом Жданівського металургійного інституту, коли познайомився зі своїм ровесником Олександром Бондаренком, який закінчив художнє училище, працював у майстерні художньо-виробничого комбінату і мав власну майстерню у сарайчику на одній із приморських вулиць. В результаті Володимир кинув металургійний інститут, а після закінчення художнього вишу в Естонії доєднався до «ансамблю», створеного Олександром із Сергієм Баранником, який не мав профільної освіти, проте мав талант і працював художником-оформлювачем на заводі «Тяжмаш».

Творчу групу, яку зухвало для тих часів назвали «Маріуполь 87», об'єднав інтерес до авангарду початку ХХ століття, який в СРСР виглядав достатньо свіжим і таким саме ідеологічно шкідливим, як бітли та хіпі. Разом з іншими «революціонерами» з художників, акторів, навколбогемної молоді, трійця наших героїв прагнула скинути кайдани соцреалізму.

– В нас трьох завжди було бажання знайти якусь нову форму та подати її таким чином, щоб це було щось з сучасної художньої точки зору, – каже Сергій Баранник.

Незабаром сталася перша виставка в Будинку металургів, після якої почався бурхливий період творчості та активної виставкової діяльності в країні та за кордоном. 2000 року вже зрілими майстрами художники створили в Маріуполі першу приватну галерею ХарБарБонд, яка стала осередком всього талановитого та неформального у місті. Відтоді таку ж назву має їх творча група.

Знак Маріуполя. Сергій Баранник

ЗНАК МАРІУПОЛЯ

ХарБарБонд як «Бітлз» українського андеграунду

Photo ARTYUSHENKO VASYL

Всі троє – Харакоз, Баранник і Бондаренко – вже були на той час членами Національної спілки художників України (НСХУ). Частина робіт кожного з них розлетілася світом та осіла в колекціях живопису та графіки. Сергій Баранник 2003 року очолив Маріупольську організацію НСХУ, а 2009-го йому було присвоєно звання Заслуженого художника України. Через десять років Заслуженим став і Володимир Харакоз.

Хто б у застійні 1970-80-ті міг навіть подумати, що для авангардистів таке можливо?

Наш андеграунд. 1987 рік

АБСТРАКТНА ГЕОМЕТРИЯ ВІЙНИ ТА МИРУ

Реакцією ХарБарБонду на антилюдську агресію РФ став проект 2014 року «Культура та мистецтво об'єднує країну». Художники провели мистецькі акції в Маріуполі, Одесі, Луцьку, Миколаєві, Полтаві та Ізмаїлі.

Митці мали свій, не дуже поблажливий висновок про причини і наслідки біди, що прийшла на українську землю: «Загальна нестача культури у місцевого населення утворила дірку, хаос у свідомості, що призвело до вторгнення російських диверсійних угруповань на нашу територію».

– Вивчайте, читайте, цікавтеся, через душу і насамперед через мізки формуйте із себе громадянина, художника кожен у своїй професії, – висловлює свою позицію Олександр Бондаренко. Саме так, на його думку, людина мусить противитися наступу російської пропаганди.

На початку 2015 року в Маріуполі відбулася спільна виставка живопису художників ХарБарБонду. В цьому ж році за їхньої ініціативи в Києві пройшла перша в історії НСХУ Всеукраїнська виставка абстрактного живопису, в якій взяли участь більше 120 авторів. Потім пішла черода персональних виставок. ▶

Продовження на стор. 6

НАДИХАЮЧЕ

В галерії Корсаків

ЗНАК МАРІУПОЛЯ

Закінчення. Початок на стор.5

А в 2020-му в Маріуполі відбулася подія, на яку чекала вся культурна спільнота – відкриття філії Національної академії образотворчих мистецтв і архітектури. Там Володимир деякий час викладав малюнок.

– Що спонукає митця творити? – роздумує нині Володимир Харакоз. – Процеси всередині власної особистості, де йде постійна боротьба між світлом і темрявою, між свідомим і несвідомим. Творчий процес я уявляю як шлях, наприкінці якого ти приходиш до себе.

2021-го ХарБарБонд розділився географічно – Харакоз разом із родиною переїхав до міста Конотопу Сумської області. Таким чином йому одному вдалося зберегти майже всю свою творчу спадщину.

Бараннику та Бондаренку пощастило менше: після початку повномасштабної агресії частина їхніх картин загинула, про долю інших нічого невідомо.

Взагалі-то в Маріуполі було знищено майже все, що має культурну цінність, в тому числі мозаїки всесвітньо відомих авторів, художній музей імені Куйнджі... Від одного іменного Центру сучасного мистецтва і культури та приміщення, де розташовувалась дитяча художня школа, залишилися тільки стіни.

МІЖ СВІТЛОМ І ТЕМРЯВОЮ

В маріупольському пеклі Олександр Бондаренко перебував разом з вагітною донькою. Вони не мали власного автомобіля, соромилися напрошуватися в чужі, тож у середині березня взяли трошки речей і пішли до найближчої дороги. Їм пощастило – молодий хлопець запросив їх до своєї машини, а потім відвіз до Бердянська. Разом із собою митець віз свій творчий скарб, скопійований у цифровому форматі.

– Наше везіння подовжилось, – каже Олександр, – мабуть, допомагав якийсь янгол. В каравані автобусів знайшли собі місце, і після майже 18-ти годин у дорозі дісталися Запоріжжя, та на решті поїли хліба, якого не бачили 20 днів.

Сергій Баранник, відправивши всю родину на «велику землю», лишився в Маріуполі сам із маленькою кішечкою Одрі. Сергію шкода було залишати непризволяще і творчий спадок, і

ках країни: Сергій – в Сколе, куди його запросили колеги, Володимир – в Конотопі, Олександр – у Дніпрі, де НСХУ надало йому простору майстерню.

Але це не завадило спільній діяльності ХарБарБонду. Вже у червні 2022 року в рамках Всеукраїнського мистецького проекту «Нескорена Україна» відкрилась виставка «Маріуполь – душа України». А у вересні київська галерея AVS-art презентувала експозицію «Знак Ма-

квартири, свою та доньчину. Вибору не стало, коли під'їзд перетворився на поле бою: зверху українські військові, знизу – окупанти.

– Поклав за пазуху кішечку, взяв сумку з документами, вискочив у під'їзд, а там все палає. Коли просувалися повз зруйнованих будинків, до нас з Одрі доєдналася жінка з собачкою, разом дійшли до молитовного дому. Там нас нагодували, дали поспати, а невдовзі прибїгли українські бійці, кажуть, треба звідси йти, бо наближаються танки...

Шлях з Маріуполя до Запоріжжя зайняв два тижні. Коли Сергій опинився в Дніпрі, зателефонував Олександрові. Вони зустрілися, обнялися. Обидва схудлі, змучені, але живі. Володимир, який пережив у Конотопі окупацію, радів за друзів на відстані.

Зрештою, друзі-художники опинилися в різних куточ-

ків Маріуполя» з новими роботами, які були рефлексією митців на війну.

І це виявилось лише початком, бо творчий супротив ХарБарБонду агресивному «руському міру» триває та наростає з кожною новою картиною.

МАЙСТЕРНІ ЛІКУЮТЬ ДУШІ

Цей опір також в тому, що художники, які вижили у пеклі, не втратили жаги творчості та оптимізму.

– Я працюю щодня, з ранку до вечора. Мистецтво лікує. Коли включаюсь в роботу, забуваю про все, – каже Олександр Бондаренко. – У своїх картинах я став більш кольоровим, сміливим, позитивним.

– Майстерні лікують наші душі, – зізнається Володимир Харакоз. – Живемо з надією на майбутнє. **СН**

Світлана КУЗМІНЬСКА

ВАЖЛИВЕ

Будь-яка держава має право вимагати від громадян своєчасного та прозорого звітування щодо прибутків і оплати податків до бюджету. Особливо у надходженні коштів зацікавлена країна, на території якої йде війна. Тому Україна стимулює виходити з тіні підприємців, які працюють неофіційно, зокрема й через контроль за банківськими переказами. Нам стало цікаво, за які перекази тепер можуть вимагати сплатити додатковий податок і як убезпечити себе від зайвих проблем.

З 1 червня 2025 року українські банки вчергове зменшили ліміти на операції і встановили для клієнтів «середнього» і «низького» рівнів ризику ліміт до 100 тисяч гривень на місяць (з лютого такий ліміт становив 150 тисяч). Ліміти для клієнтів «високого» рівня ризику (маються на увазі люди з нестабільною фінансовою історією, особи, пов'язані з галузями, де існує високий рівень невизначеності та ризику, а також ті, чий дії можуть призвести до порушення законодавства чи стандартів безпеки) залишилися незмінними – до 50 тисяч на місяць.

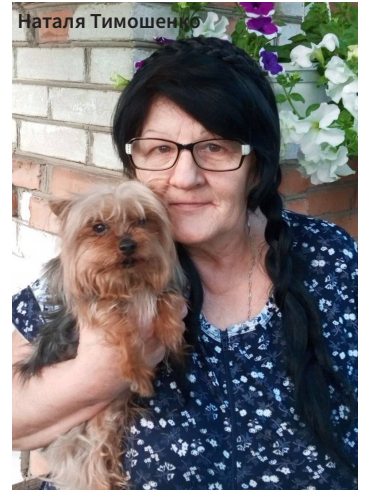
Це стосується надходження на картки клієнтів коштів, щодо яких немає документів, які б офіційно підтвердили їхнє джерело. Наприклад, людина продає речі через інтернет, але не оформляє ФОП – періодичне отримання на банківську картку грошей понад 50 тисяч у місяць може викликати логічну підозру у приховуванні прибутків.

Водночас банки не встановлюватимуть ліміти на операції клієнтів з прозорими джерелами доходів. Зокрема це стосується «зарплатних» клієнтів, а також волонтерів, офіційно ідентифікованих надавачем платіжних послуг згідно з вимогами постанови Правління НБУ.

Здавалося б, якщо ти не приховуєш незаконний дохід, ці нововведення не мають тебе хвилювати. Але чи не опиняєшся в халепі люди, котрі збирають, наприклад, на власні банківські картки гроші не за підприємницьку діяльність чи послуги, а на благодійність чи екстрену допомогу при лікуванні, не маючи при цьому можливості оформити статус волонтера за чинним законодавством? Давайте розбиратися.

ОФІЦІЙНІ ТА НЕОФІЦІЙНІ ВОЛОНТЕРИ

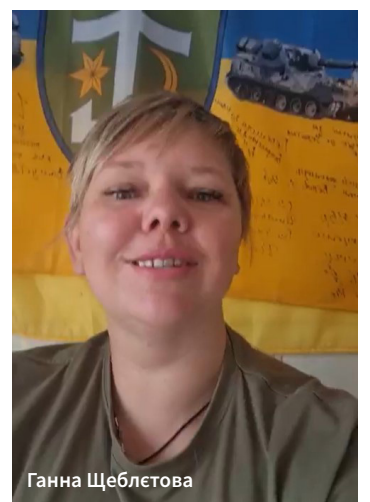
65-річна Наталя Тимошенко ще 2014 року вивезла свій собачо-котячий міні-притулок із Донецька до маленької Журавки, що між Покровськом та Авдіївкою: з її патріотичним настроєм залишатися в окупації було небезпечно. Вісім років вона рятувала покинутих тварин з усієї Донеччини, яких привозили їй військові та цивільні. 2022 року жінка довго не наважувалася покинути вже обжиту та облаштовану для тварин домівку, хоча небезпека підходила все ближче. Варіант їхати без тварин вони з чоловіком не розглядали, а вивезти 114 котів та собак треба було кудись, а не у не-

відомість. Тоді пані Наталя знайшла невеликий будинок у селі Бджільному Вінницької області, куди зооволонтери допомогли евакуювати всю родину.

– Нам уся країна збирала гроші на чергову нову домівку: по гривні, на мою банківську картку, – каже пані Наталя. – Купили цю хатинку у травні 2024-го, але тепер не маємо право на виплати як переселенці – адже маємо власне житло. І утримувати притулок без допомоги небайдужих ми не зможемо, бо з доходів у нас тільки пенсія з інвалідності чоловіка.

На облаштування на новому місці, опалення, їжу, лікування та стерилізацію хвостатих треба багато грошей. Для благодійних донатів пані Наталя надає свої власні картки. І якщо вона буде позбавлена можливості отримувати допомогу від друзів або буде повинна платити доволі високі відсотки, притулок не витримає.

– Я зареєстрована у реєстрі волонтерів, плюс кожні півроку підтверджую діяльність перед банком за допомоги своєї сторінки у фейсбуці, – розповідає Ганна Шеблетова, волонтерка та військова з Сіверськодонецька, яка багато років виготовляє маскувальні сітки. – Здаю декларацію, завдяки цьому у мене збільшений ліміт на кошти, які не підлягають оподаткуванню. Знаю, що люди, які збирають на лікування, несуть довідку в

Фото: Марина ЗАЛЕВСЬКА

БАНКІВСЬКИЙ ФІНМОНІТОРИНГ

Чи варто боятися переказів на картку?

банк, що мають таку необхідність, і їм також збільшують такі ліміти. Якщо є документи, що підтверджують мету таких зборів, думаю, проблем не має бути.

Але зареєструватися офіційно як волонтер, щоб убезпечити себе від стягнення податків, такі, як Наталя Тимошенко, не можуть: зоозахисники та деякі інші благодійники, окрім військових волонтерів, не включені у перелік тих, хто має право на реєстрацію. А щоб утримувати притулок, вона щомісяця збирає суму більшу, ніж 50 тисяч гривень.

Також може існувати певний ризик й для тих, чії збори – одноразова акція. Наприклад, для родича, що йде служити: навряд чи можна знайти якісь документи, що підтверджували б офіційну необхідність придбання того чи іншого приладдя типу бронжилета, каски, навушників чи якісної індивідуальної аптечки. Переживають й ті, хто відкриває на власному рахунку «дружній збір» на певну суму, щоб потім перерахувати зібрані гроші на загальну картку офіційних волонтерів.

ЩО НЕ ВКЛЮЧАЄТЬСЯ ДО ОПОДАТКОВУВАННЯ ДОХОДУ

За загальним правилом кошти, які надходять на рахунок фізичної особи, є її доходом, який підлягає оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб (18%) та військовим збором (5%). Однак за певних обставин отримані кошти не включаються

до оподаткованого доходу, відповідно податки з них не справляються.

Зокрема, такі випадки передбачені ст. 165 та 174 Податкового кодексу України:

- ◆ Соціальні виплати (пенсії, стипендії, допомоги та компенсації);
- ◆ Матеріальна допомога до 4 240 грн на рік;
- ◆ Кошти від поділу майна подружжя, аліменти;
- ◆ Операції між родичами I та II ступеня споріднення, у тому числі прийняття спадщини (батьки, діти, чоловік/дружина, усиновлені діти та усиновлювачі, рідні брати/сестри, дідусі/бабусі, онуки/онучки);
- ◆ Повернення боргу, товарів та позик;
- ◆ Інвестиційні доходи від державних цінних паперів;
- ◆ Спеціальні випадки (донорство, вторсировина).

Також не підлягає оподаткуванню благодійна допомога, виплачена (надана) благодійниками, на користь:

- ◆ військових, УБД та представників органів безпеки й оборони;
- ◆ членів сімей військових, УБД та представників органів безпеки й оборони, що загинули/були поранені внаслідок збройної агресії РФ;
- ◆ ВПО та особи, які мешкали або мешкають у районах проведення бойових дій та були змушені покинути домівки.

Зазначені доходи не підлягають оподаткуванню до 31 грудня року, наступного за роком завершення воєнного або надзвичайного стану в Україні.

Під благодійниками слід розуміти фізичних або юридичних осіб (у тому числі благодійної організації), які добровільно здійснюють один чи декілька видів благодійної діяльності, у тому числі благодійники-фізичні особи, які внесені до Реєстру волонтерів.

Однак власники дружніх «банок» чи «конвертів» можуть бути спокійними: якщо вони й не є офіційними волонтерами і перерахували кошти, що збирали для когось, – претензій до них не має бути. Юрист Владислав Чумак підтверджує, що операції з перерахування коштів від публічного збору на волонтерські цілі у розмірі фактично перерахованої суми звільняються від оподаткування.

Але, додає юрист: важливо слідкувати за відповідністю призначення платежу вказаним вище категоріям, які звільняються від оподаткування.

– Це можуть бути фрази типу «благодійний збір на...», «переказ публічного збору на...» тощо, – каже юрист. – Чітке зазначення призначення переказу та наявність підтверджуючих документів відповідно до ситуації вбереже вас від податкових нарахувань.

Тож, щоб не стати податковим боржником, варто уважно ставитися до банківських операцій, слідкувати за лімітами та формулюванням. Але у жодному разі не відмовлятися від волонтерства та допомоги іншим – це надважливо для України та її незалежності! **СН**

Елизавета ГОНЧАРОВА

ФОРМУЛЮВАННЯ ВАЖЛИВІ

Вам напевно знайомі історії, коли люди скаржаться на «утиски» з боку фінустанов. Наприклад: «Я хотів перерахувати комусь 10 тисяч гривень, а мене заблокували». І тут, найімовірніше, справа не в тому, що перерахування 10 тисяч гривень є чимось поганим. А суть проблеми може полягати в тому, що особа неодноразово здійснювала переказ із картки на картку 10 тисяч гривень кільком людям, і тому виникає логічне запитання: «А, може, це зарплата платиться?». І часто так і є – людина може вести незареєстровану підприємницьку діяльність і перекидати працівникам зарплату на картки. А це незаконно. Банк, побачивши підозрілі операції, зупиняє будь-які транзакції і просить клієнта пояснити, що відбувається (найчастіше це може бути або повідомлення в застосунку, або дзвінок від менеджера).

Регулярні однакові перекази з однаковими формулюваннями – червоний прапорець для податкової служби. Система автоматично відслідковує їх як потенційні приховані доходи від підприємницької діяльності.

Правильне призначення платежу – це ваш захист від непотрібних питань банку чи податкової служби. Кілька порад допоможуть вам попереджати можливі проблеми.

Сімейні перекази та подарунки. Перекази між близькими родичами – найпоширеніший вид операцій, які викликають питання. Головне правило: завжди вказуйте ступінь споріднення та конкретну мету переказу. Пам'ятайте: подарунки між родичами 1-2 рівня (батьки, діти, подружжя) взагалі не оподатковуються. Тому чітке зазначення родинних зв'язків особливо важливе.

- ✓ «Подарунок від матері на день народження».
- ✓ «Грошова допомога від батька на навчання за травень».
- ✓ «Фінансова підтримка від дружини на лікування».
- ✓ «Щомісячна допомога батькам на комунальні платежі».
- ✓ «Регулярна фінансова допомога дочці на оренду житла».
- ✓ «Матеріальна допомога родичам на ліки».

Компенсація спільних витрат, сімейні розрахунки. Розрахунки за спільні витрати – абсолютно нормальна практика серед друзів та членів сім'ї. Ключ до успіху – детально описувати, за що саме відбувається компенсація, та вказувати конкретні місця чи події. Сімейні розрахунки особливо не викликають підозр, але все одно конкретизуйте період та тип витрат. Це підкреслює побутовий характер операції.

- ✓ «Компенсація витрат за спільну вечерю в ресторані Ххх».
- ✓ «Розрахунок за паливо на спільну поїздку до Львова».
- ✓ «Повернення коштів за квитки в кіно на фільм Ххх».
- ✓ «Відшкодування за спільне замовлення їжі».
- ✓ «Компенсація витрат на продукти за тиждень».
- ✓ «Компенсація оплати за дитячий садок за травень».

Повернення боргу та позик. Головне – зазначити дату первинного отримання позики та, якщо можливо, посилатися на документи чи свідків. Якщо є розписки чи договори – обов'язково вказуйте їх номери та дати. Це найнадійніший захист від претензій податкової щодо джерел доходів.

- ✓ «Повернення боргу за розпискою від 15.06.2025».
- ✓ «Погашення заборгованості згідно домовленості».
- ✓ «Повернення позики, наданої готівкою 10.05.2025».
- ✓ «Погашення боргу за усною домовленістю».
- ✓ «Повернення коштів, позичених на навчання».

Продаж особистого майна. Важливо підкреслити особистий характер використання майна та його вживаний стан, щоб відрізнити від комерційної діяльності. Обов'язково додавайте «особисте користування» або «вживаний» – це підкреслює, що речі не були товаром у постійній комерційній діяльності.

- ✓ «Повернення коштів за вживаний iPhone 12 (особисте користування)».
- ✓ «Розрахунок за особистий автомобіль Toyota Camry 2018».
- ✓ «Повернення коштів за особисті речі з гардероба».

Послуги між приватними особами. Найризикованіша категорія переказів, яка може викликати підозри у підприємницькій діяльності. Ключ – підкреслювати разовий характер послуг та компенсаційний характер платежів, а не комерційний. Завжди акцентуйте на компенсації витрат, а не на оплаті послуг. Підкреслюйте допомогу між друзями та компенсацію витрат часу. Уникайте формулювань, які можуть нагадувати професійні послуги чи регулярну діяльність.

- ✓ «Компенсація витрат на бензин за підвезення».
- ✓ «Розрахунок за таксі до аеропорту».
- ✓ «Компенсація допомоги з переїздом (друзі)».

Чого варто категорично уникати? Ці формулювання прямо вказують на отримання доходів від трудової чи підприємницької діяльності. Використання таких фраз може стати підставою для донарахування податків та штрафів, навіть якщо ви не ведете бізнес систематично. Такі формулювання автоматично потрапляють у фокус податкової як ознаки незареєстрованої підприємницької діяльності. При їх виявленні вам доведеться доводити разовий характер операцій та відсутність систематичності.

- ✓ «За послуги».
- ✓ «За роботу».
- ✓ «Оплата за консультацію».
- ✓ «За товар».
- ✓ «Гонорар».
- ✓ «Винагорода».

НАДИХАЮЧЕ

Народившись у селі Званівці під Бахмутом, Ірина після здобуття фаху інженерки-технологу швейного виробництва переїхала до Луганська та працювала на різних посадах в швейному виробництві. З 2007 року керувала відділом у голландській компанії, яка шила одяг відомих європейських брендів.

У серпні 2014-го Ірина залишила Луганськ. Згодом вона ще приїде до своєї квартири, але лише на три дні. В її родині болючий досвід втрати рідних стін – не новий. Мама Ірини – Розалія Шкуренко – опинилася у Званівці не з власної волі. Її, 12-річну дівчинку, разом з батьками, сестрами і братами радянська влада переселила з Карпат на Донеччину під час операції «Вісла» 1951 року

– Я пам'ятаю, як мама розповідала про це переселення. Уявляєте, людей везли у товарних вагонах, як вантаж. А їхній будинок забрала радянська влада. Вона досі з боєм згадує ті моменти, – говорить Ірина Решетняк.

У 83 роки старенька пані Розалія знову залишила дім, на власному городі отримавши поранення через обстріли росіян.

Поїхавши з Луганська, Ірина фактично поїхала за роботою. Майже усіх працівників з родинами та обладнанням голландська компанія об'їжджала у Харкові – там продовжили вести бізнес.

Ірина Решетняк втрачала домівку, роботу, на війні загинув її чоловік. Попри ці життєві виклики жінка обирає життя і зараз надихає дружин ветеранів знаходити сили, щоб продовжувати жити і мріяти.

ОБИРАЮ ЖИТИ СЬОГОДНІ

– У Харкові наш колектив ще зріс, стало більше замовлень. Наш головний офіс допомагав з орендою житла – це була дуже цінна підтримка, у критичні моменти вона дозволила людям просто вижити.

Життя налагоджувалося, але 2017 року сталася біда – загинув чоловік Ірини Геннадій, який боронив Україну в АТО.

– Ми були гарною сім'єю. Я дуже важко пережила цю невимовну втрату, мені досі боляче, – каже Ірина.

Після повномасштабного вторгнення голландська компанія, де вона працювала, закрилася – люди роз'їхалися Україною та Європою. Ірина прийшла до доньки у Вінницю. Роботи не було, і жінка вирішила допомагати доньці

в її справі розвитку студії іноземних мов АМІ.

– Понад 30 років життя я присвятила швейному виробництву – постачальники, відправка замовлень, логістика, відвантаження, контроль якості, технологічний процес... А тут я щодня спілкуюся з дітьми і дорослими – нашими студентами, займаюся промоцією студії. Це зовсім інша сфера, яка дуже мені подобається.

Ще з часу загибелі чоловіка Ірина хотіла робити щось цінне, мати причетність до важливого. Тож почала гуртувати жінок, які також втратили чоловіків на війні. Торік вона заступала об'єднання родин ветеранів і ветеранок «Простір єднання» і вже успішно втілила кілька проектів для жінок та дітей загиблих військових – це різноманітні майстер-класи, арттерапевтичні заняття, тренінги із саморозвитку.

– До мене підходять жінки і дякують, що на заняттях з йоги, медитації відволіклися від думок про втрату рідної людини. Це надзвичайно мотивує продовжувати допомагати, інколи й без оплати. Життя триває, і я обираю жити сьогодні. Я не знаю, коли повернуся додому і чи повернуся взагалі. Але хочу жити, мріяти, надихати інших жінок не зупиняти своє життя попри біль втрати. **СН**

Наталка СТЕПОВА

СМАЧНЕ

З чим в нас із самого дитинства асоціюється літо? Із домашнім сиром, рум'яними бабусиними млинцями та стиглими ягодами зі свого саду. А якщо це все поєднати в одній страві?

За рецептом відомої кулінарки Лізи Глінської приготуйте смачний літній десерт – млинцевий торт із ягодами – та пориньте у спогади про щасливі й безтурботні часи.

ЩО ТРЕБА ДЛЯ ЯГІДНОЇ НАЧИНКИ:

- ♦ полуниця – 150 г (0,75 склянки)
- ♦ вишні – 100 г (0,5 склянки)
- ♦ смородина – 100 г (0,7 склянки)
- ♦ цукор – 50 г (2 ст. л. з гіркою)
- ♦ кукурудзяний крохмаль – 25 г (1 ст. л.)
- ♦ вода – 50 мл (2,5 ст. л.)

ДЛЯ МЛИНЦЕВОГО ТІСТА:

- ♦ яйця – 5 шт.
- ♦ молоко тепле – 600 мл
- ♦ борошно – 220 г
- ♦ цукор – 60 г (2,5 ст. л.)
- ♦ сіль – 1/3 ч. л.
- ♦ рослинна олія – 40 мл (2 ст. л.)

МЛИНЦЕВИЙ ТОРТ

ДЛЯ СИРНОГО КРЕМУ:

- ♦ сметана жирністю 25–30% – 300 г
- ♦ кисломолочний сир жирністю від 5% – 250 г
- ♦ вершки жирністю 30% – 250 мл
- ♦ цукрова пудра – 50 г (2 ст. л. з гіркою)

ДЛЯ ДЕКОРУ

- ♦ ягоди
- ♦ цукрова пудра

ЯК ГОТУВАТИ:

1. Готуємо ягідну начинку: відправляємо в сотейник полуницю, вишню, смородину і цукор. З'єднуємо крохмаль з холодною водою, додаємо до ягід, перемішуємо.
2. Ставимо на середній вогонь, варимо пюре при постійному помішуванні, доводимо до кипіння. Нехай кипить 1 хвилину.
3. Накриваємо готову начинку плівкою і даємо охолонути.

4. Готуємо млинці: змішуємо яйця з цукром, додаємо половину молока та борошно. Перебиваємо блендером до однорідності. Додаємо молоко, що залишилося, олію і знову перемішуємо. Смажимо млинці.

5. Для сирного крему з'єднуємо сир, сметану, вершки і цукрову пудру, та збиваємо міксером чи блендером, щоб маса стала пишною. Перекла-

даємо 2/3 частини крему в кондитерський мішок.

6. Збираємо торт: беремо розємну форму діаметром 22 см, без дна, викладаємо на борти форми по діаметру 8 млинців – внапусток один на другий. Іще один млинець – на дно форми.

7. Беремо млинець, мастимо його ягідною начинкою, зверху викладаємо сирний крем і загортаємо. Готуємо ще 3 таких млинці.

8. На дно заготовки викладаємо третину сирного крему, підіймаємо крем по стінках. Потім туди викладаємо підготовлені загорнуті млинці.

9. Мастимо зверху кремом, заповнюючи порожнини, все закриваємо млинцем і знову змащуємо кремом.

10. Загортаємо ще 4 млинці та викладаємо їх один на другий у форму, змащуємо кремом по боках. Все закриваємо вільними краями млинців, викладених по бортах форми.

11. Накриваємо торт харчовою плівкою і прибираємо в холодильник на 4–5 годин.

12. Знімаємо форму з млинцевого торта. Прикрашаємо його ягодами та цукровою пудрою.

ПІДТРИМУЄМО ЗСУ – ДОПОМАГАЄМО СОБІ!

ІВАН UA383052990000026005015017860
ЄДРПОУ 39696398

Отримувач: Міжнародний благодійний фонд «Повернись живим»

Призначення платежу: Благодійна пожертва військовим